

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R.P. Richardi Lyncei ... Vniversa Philosophia Scholastica

Complectens Metaphysicam, id est, Scientiam de Ente incorporeo, seu
transnaturali

Lynch, Richard

Lvgdvni, 1654

Cap. I. De veritate entis vt sic.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95247](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95247)

se habent, & respectu vocationis, & durationis, quibus prædictus est calor, per se se gerunt: ergo circumstantiæ illæ temporis, & loci calorem numero variare non poterunt, solamque vocationem, & durationem caloris variare poterunt: ac per consequens quod hic & nunc (vt aiunt) hic numero calor potius quam alius primò producat, à circumstantiis temporis, & loci proficisci nequit. Argumentor quartò: quia quod hæc specie actiones liberæ potius, quam aliæ, prauæ nimirum potius quam studiose, aut è contrario, à voluntate nostra oriuntur, à motu cæli, seu tempore reali non prouenit, cum cæli libero arbitrio non dominantur, eiusque libertatem non evertant, vt fide sanctū est: ergo etiam quod hæc numero actiones potius quam aliæ numero diuersæ à nostra voluntate existant in motum cæli, siue tempus reale reuocari nequit: atque adeo circumstantia temporis radix indiuiduationis actuum liberorum esse non potest. Tandem voluntas non discernit hunc actum numero ab alio, cui omnino similis est, imò libertatem exercitura, & in amorem, vel odium abitura solum obiectum, non vero actus suos præcognoscit: igitur ad vnum præ alio omnino simili se se determinare, & alterum potius, quam alterū eligere nequit: ac proinde voluntas adiunctis etiam circumstantiis temporis, & loci radix indiuiduationis actuum suorum censenda non est. Quamobrem dicendum est, solam causam primam determinare ad indiuiduationem causarum secundarum, & quod hic calor v.g. potius quam alius solo numero diuersus producat, ideo est, quia Deus præparat concursum igni ad hunc potius, quam ad illum; siue, quod perinde est, quia decernit concurrere cum igne ad hunc calorem A v.g. & non ad alium vllum ex infinitis, quos sibi & igni possibiles compicit: vnde quemadmodum materia signata quantitate non est radix indiuidui in facto esse, vt contra Thomistas superius ostendimus: ita circumstantiæ temporis, & loci principia esse nequeunt in fieri, vt hoc cap. ostensum manet.

19

Obijcies primò, si causa creata in his circumstantiis esset in differens ad hunc, vel illum numero effectum, esset pari ratione indifferens ad infinitos solo numero distinctos. Consequens est absurdum, & contra limitatam, finitamque causæ creatæ virtutem: ergo non habet eiusmodi indifferenciam ad indiuiduationem suorum effectuum: atque adeo ad illam à Deo non determinatur. Secundò quia aliàs esset indifferens de se ad effectum numquam productum producendum, aut semel productum reproducendum, cum eiusmodi effectus solo numero differant. Consequens absurdum est: siquidem effectus semel productus, & corruptus naturaliter impossibilis est. Tertiò quia si Deus determinaret effectus causarum secundarum quoad earum indiuiduationem, id munus exerceret decreto aliquo efficaci, quo vellet, vt hic effectus numero determinate existeret. Consequens autem falsum est; aliàs Deus ea ratione causas liberas quoad indiuiduationem determinans, earum libertatem euerteret, cum iisque ad peccata veluti eorum author & causa concurreret. Verum hæc admodum non virget. Ad primum respondeo, quod causa creata indifferens sit ad infinitos effectus non simul, sed diuisiuè producendos, infinitam simpliciter in ea virtutem nõ arguit: qua ratione Petrus infinita pondera diuisiuè sumpta hic & nunc portando est, nimirum decem libras æris, aut decem ferri, aut decem auri, aut decem argenti, & sic in infinitum, quin propterea in eo infinite vires sint. Ad secundum respondeo, indifferenciam causæ ad hos, vel illos numero effectus intelligendam solum esse de effectibus naturaliter possibi-

R.P. Richardi Lyncei, Philosoph. Tom. III.

libus: cur autem effectus semel productus, & postea corruptus naturaliter impossibilis sit lib. 2. tract. 3. c. 4. Physicæ fusè expositum est. Ad tertium etiam lib. 4. Physicæ factum est satis.

TRACTATUS VI.

De veritate, & bonitate entis vt sic.

CAPVT I.

De veritate entis vt sic.

V A M ita explicare animus est, vt circa eam dissidentes opiniones conciliandæ, non impugnandæ mihi sint: sic enim fiet, vt veritatem explicaturus ab ea minùs aberrem. Veritas ergo transcendentalis, entis passio communiter, & merito habita, duplex est: alia physica, & intentionalis alia. Veritas physica, naturam entis velut passio consequens est, qua quæuis res à non ipsa distinguitur. Suadetur primò auctoritate Augustini lib. 2. soliloquiorum cap. 5. ibi: *verum est id, quod est* (puta quod non est aliud, quàm est) *non autem id quod videtur, aut quod tale est, quale videtur: quia etiamsi res non videatur, neque conformitatem habeat cum aliqua cognitione, nihilominus vera est.* Vbi Augustinus veritatem non in conformitate aliqua cum intellectu, sed in ipsa re prout præcisa ab intellectu, & prout in se distincta à quauis alia collocat. Idem sensisse videtur Auicenna in sua Metaphysica ibi: *veritas rei est proprietas esse vniuersiusque rei, quod stabilitur ei*: quasi diceret, eatenus aliquid dici verum, quatenus habet esse stabile in se, ab aliisque distinctum, atque in ea non dilabens. Beatus Thomas etiam 1. contra Gent. cap. 60. procul non abest, ibi: *res tamen interdum vera dicitur, secundum quod actum propria natura consequitur*: quasi vellet, in tantum aliquid dici verum, in quantum sortitur esse proprium sibi, siue à quouis alio distinctum. Idem etiam Aureolus, alique antiquiores teneant.

1

Ratione suadetur: quia hoc ipso, quod lignum v.g. sit lignum, & distinctum à quouis alio non ligno, verum lignum est, circumscripto per intellectum quouis alio, nempe conformitate, aut relatione, ad intellectum, vel quippiam simile: igitur veritas transcendentalis ligni in eius distinctione à quouis alio, quod lignum non sit, consistit. Consequentia teneat. Antecedens seipso manifestum est, & penè ad verbum Augustini vbi supra: *vnde enim lignum est hoc, inde etiam verum lignum est: nec fieri potest, vt per se ipsum, id est sine cognitione lignum sit, & verum lignum non sit.* Secundò quia rem distingui à quauis alia, est attributum entis: siquidem ens ratione nostra consequitur, cum eo reciprocatur: nullumque ens est quod ab alio distinctum non sit; quodque ideo distinctum non sit ab alio, quia tale ens est: at hoc, quod est, rem distingui à quauis alia, non est bonitas, vt constat, nec vnitas, vt supra ostensum est: ergo veritas. Tertiò quia si per impossibile nec Deus, nec creatura vlla intellectu pollerent, vel in ea hypothese daretur verum transcendente, vel non daretur: si primum: ergo verum transcendente non in conformitate cum aliquo intellectu, sed interdum in distinctione rei à non ipsa consistit: si secundum: ergo in eo euentu verum esset, non dari verum transcendente: atque adeo daretur verum transcen-

2

H 2 dentale

dentale; cum tamen nullus intellectus nullaque cum intellectu conformitas daretur. Quartò quia cum aliquid est, simile ei, quod non est, falsum, dicitur: aurichalcum v. g. falsum aurum dicitur, quia est simile auro, cum tamen aurum non sit: ergo à contrario cum aliquid vere distinguitur, aut differt ab eo, quod non est, eo ipso verum dicitur. Quintò quia veritas, puritas, & sinceritas synonyma sunt: at puritas, &c. significant rem distingui, siue, ut ita loquar, de purari, & secerni à quavis re non ipsa.

Veritas autem transcendentalis intentionalis, alia est extrinseca, ex parte, & ratione formæ, alia intrinseca. Veritas intentionalis quadantenus extrinseca est de nominatio illa, qua à cognitione vera possibili res extrinsecè cognoscibilis, sicuti est in se, denominatur: siquidem cognitio actualis denominat rem actu cognitam: ergo etiam possibilis denominat rem possibiliter cognitam, siue cognoscibilem, velut est in se, vel aliter quam est in se, quod huiusmodi cognoscibilitas extrinseca rei, sicuti est in se, sit attributum, & passio entis, perspicuum est: nam attributum entis ei omnino extrinsecum esse non debet, sed partim intrinsecum, partim extrinsecum esse potest: ergo quantumlibet cognoscibilitas entis partim intrinsecus, partim extrinsecus adueniat, eius attributum; atque adeo veritas transcendentalis dici poterit. Antecedens in propatulo est: tum quia hoc, quod est, aliquid distingui à non ipso entis attributum, & genus quoddam veritatis transcendentalis est, ut proximè superius ostensum manet: & tamen aliquid distingui ab alio est relatio prædicamentalis in utroque realiter consistens, ac proinde denominatio partim intrinseca, partim extrinseca ei, quod distinguitur, & cuius attributum est. Tum etiam quia omnipotentia Dei est eius attributum, & tamen est denominatio partim intrinseca essentiae diuinæ, & partim ei extrinseca, ac à possibilitate creaturatum proficiens.

Veritas intentionalis intrinseca naturam entis velut passio consequens est cognoscibilitas intrinseca, & essentialis, qua res sicuti est in se, cognosci potest. Quod enim hæc cognoscibilitas intrinseca, si detur, veritas transcendentalis, atque adeo passio entis sit, suadetur: tum quia non solum actus voluntatis est bonus formaliter, verum etiam eius obiectum est obiectivè bonum in ordine ad actum, per quem rectè, & studiosè amari potest: ergo etiam non solum cognitio est vera formaliter, sed eius obiectum est verum obiectivè & transcendentaliter in ordine ad cognitionem, per quam verè cognosci potest: ergo cognoscibilitas rei sicuti est in se, veritas obiectiva, & transcendentalis est: cur ergo magis cognoscibilitas extrinseca, quam intrinseca eiusmodi veritas transcendentalis sit? equidem quò magis aliquid intrinsecum est, eò magis transcendit id, cui intrinsecum est: cognoscibilitas ergo intrinseca, si detur, potius quam extrinseca dici debet veritas transcendentalis; si, quod negari nequit, alterutra veritas dicenda sit. Præterea veritatem transcendentalem in cognoscibilitate rei, sicuti est, siue conformitate cum intellectu vero statuunt Aristoteles 2. Metaphys. ibi: *veritas est adequatio rei ad intellectum*. B. Augustinus ubi supra in hæc verba, *verum est quod ita se habet, ut videtur cognitori, si velit, & possit cognoscere*. & B. Anselmus dialogo de verit. cap. 9. *veritas est rectitudo sola mente percipibilis*. & B. Thomas quest. 1. de verit. art. 4. ibi: *veritas proprie inuenitur in intellectu humano, vel diuino, sicut sanitas in animali in rebus autem aliis inuenitur per relationem ad intellectum*: at hæc

testimonia ut minimum concurrunt cognoscibilitatem intrinsecam rei, ut est in se, si ea detur esse veritatem transcendentalem, & passionem entis per consequens.

Quòd autem quævis res sit intrinsecè, & per se cognoscibilis verè, siue quòd quævis res dicat ordinem, ac habitudinem intrinsecam, ac essentialem ad veram cognitionem sui, hac ratione suadetur. Quævis entitas creata dicit ordinem transcendentalem, & essentialem ad omnipotentiam Dei creatricem, & hac per impossibile defectura, etiam illa per locum intrinsecum deficeret, ut in Physica disputatum est: ergo quævis veritas creata dicit ordinem transcendentalem, & essentialem ad intellectum Dei verum; & defecturo per impossibile intellectu Dei, quævis veritas creata defectum pateretur, ac per consequens res creata est intrinsecè, & essentialiter cognoscibilis verè & quemadmodum se habet. Aut paulò aliter: omnis entitas creata est intrinsecè, & essentialiter possibilis à Deo: ergo etiam omnis veritas creata est intrinsecè, & essentialiter cognoscibilis à Deo, cum igitur non aliter, quam est in se, certè sicuti est in se. Quare quidquid sit, an quævis res sit intrinsecè, & essentialiter cognoscibilis ab intellectu creato, certè quòd verè cognosci possit ab intellectu creatoris, cuiusque rei creatæ intrinsecum, & essentialiter est. Quo, ni splendide fallor, alludit B. Thomas quest. 1. de verit. art. 4. ibi: *sic ergo res aliqua principaliter dicitur vera in ordine ad veritatem intellectus diuini quam in ordine ad veritatem intellectus humani: si ergo accipiat veritas proprie dicta secundum quam omnia principaliter vera sunt, sic omnia sunt vera una veritate, id est veritate intellectus diuini: & sic Anselmus de verit. loquitur in lib. de veritate* Quod etiam supposita relatione transcendentali rerum creatarum ad inuicem, quam lib. 4. Phys. tract. 2. cap. postremo tutatus sum, quævis res sit intrinsecè, & essentialiter cognoscibilis; sicuti est ab intellectu etiam creato, & ad veram cognitionem intellectus, etiam creati habitudinem transcendentalem dicat, in hunc modum suadetur: causa creata dicit ordinem transcendentalem ad suos effectus: at quævis res creata parere potest veram cognitionem sui tanquam proprium effectum: ergo ad eam, ordinem transcendentalem dicit. Præterea quævis res creata essentialiter amat appetitu innato bonum suum extrinsecum, atque adeo ad illud ordinem transcendentalem dicit: sicuti enim appetitus elicitus fertur ad bonum extrinsecum, famam v. g. aut gloriam, ita non absimiliter appetitus innatus: at rem cognosci verè, & sicuti est in se ab intellectu creato est quædam eius quasi fama, & gloria, quoddamque bonum eius saltem extrinsecum: quò certe respexisse videtur Aristoteles 1. rethor. ad Theodectum cap. 1. ibi: *vera, & iusta meliora secundum naturam sunt, quam contraria*.

CAPUT II.

De bonitate entis ut sic.

Qua ratione paulò supra dissecuimus veritatem transcendentalem enti attributam in physicam, & intentionalem, ita impræsentiarum bonitas transcendentalis entis passio in physicam & absolutam ab omni respectu ad voluntatem & intentionalem ac voluntati conformem dissecanda est. Bonitas ergo physica rerum est earum perfectio, qua nempe aliquid entitatem à se realiter, aut virtualiter distinctam pro posteriori quodam naturæ signo perficit, aut complet.

Probat,ur,